

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.X.37.883/2019/6.

A tanács tagjai: . Zánthy János a tanács elnöke

- . Magyarfalvi Katalin előadó bíró
- . Farkas Katalin bíró
- . Tóth Kincső bíró
- . Sugár Tamás bíró

A felperes:

Az alperes: ... Megyei Kormányhivatal

Az alperes képviselője: kamarai jogtanácsos

A per tárgya: társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 21.K.27.178/2019/16.

Rendelkező rész

A Kúria a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 21.K.27.178/2019/16. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes 2015. november 1-től C2 minősítési csoport szerinti rokkantsági ellátásban részesült. Az elsőfokú társadalombiztosítási szerv az ellátást - az elsőfokú komplex minősítési bizottság által lefolytatott felülvizsgálat eredményeként, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (Mmtv.) 13. § (2) bekezdés c) pontja alkalmazásával - a 2018. november 22-én kelt határozatával megszüntette. Megállapította, hogy a felperes egészségi állapota 66%, állapotában olyan tartós javulás következett be, amelynek alapján a jogosultsági feltételek már nem állnak fenn.
- [2] A másodfokú társadalombiztosítási szerv az elsőfokú határozatot a 2019. január 15-én kelt határozatával megváltoztatta, a felperes részére - a másodfokú komplex minősítési bizottság véleményében megállapított - 57%-os egészségi állapot és B2 minősítési csoport alapján 2018. november 23-tól 45.850 forint összegű ellátást állapított meg, egyidejűleg rendelkezett a C2 minősítési csoport szerinti ellátás megszüntetéséről.

A felperes keresete és az alperes védírata

- [3] A felperes keresetében a társadalombiztosítási határozat felülvizsgálatát az egészségi állapota téves meghatározása miatt kérte arra hivatkozva, hogy állapota - fennálló betegségei súlyosbodására is tekintettel - a 2015-ben megállapított 49%-hoz képest is romlott.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte határozata ténybeli és jogi indokai fenntartásával.

Az elsőfokú ítélet

- [5] A közigazgatási és munkaügyi bíróság a társadalombiztosítási határozatokat megsemmisítette, az elsőfokú szervet, annak megállapítása mellett, hogy a felperes egészségi állapota az első- és másodfokú orvosi bizottsági vizsgálatok idején és az ítélet meghozatalakor is 49%-os, új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára kötelezte.
- [6] A bíróság a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő - alperes indítványára kiegészített, a bíróság által aggálymentesnek ítélt - szakvéleménye alapján megállapította, hogy a felperes esetében - a közigazgatási eljárásban is értékelt szív- és érrendszeri, endokrinológiai, látószervi megbetegedések miatti részkárosodások alapján - 51%-os össz-szervezeti egészségkárosodás és 49%-os egészségi állapot áll fenn 2008. évtől, folyamatosan.
- [7] Az ítélet indokolása szerint az alperes vitatta a perben kirendelt szakértő szakvéleményét: a szív- és érrendszeri megbetegedés 35%-os részkárosító hatására vonatkozó álláspontot a másodfokú orvosszakértő főorvos által - a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról szóló 7/2012. (II.14.) NEFMI rendelet (NEFMIr.) 1. számú melléklete rendelkezései felhívásával - adott nyilatkozattal kívánta cáfolni. Az igazságügyi orvosszakértő az alperes észrevételére elrendelt, felvilágosítás adására való felhívás alapján kiegészítő szakvéleményt terjesztett elő, amelyben - a jogerős ítéletben részletezettek szerint - megindokolta a megbetegedés értékelését. Az alperes a kiegészített szakvéleményt a másodfokú orvosszakértő főorvos nyilatkozatának csatolásával továbbra is vitatta; a bíróság a másodfokú szakértői bizottság és a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye közötti fenti különbség tisztázására indítványozott, új szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványt, mint szükségtelent mellőzte, ennek indokait a következőkben jelölte meg.
- [8] A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 308. § (1) bekezdés első fordulata szerint a bíróság ugyanazon szakkérdésre rendszerint egy szakértőt rendel ki. A Pp. 315. § (1) bekezdése kizárólag egy esetben, akkor teszi lehetővé új szakértő kirendelését indítványra, ha a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos és az aggályosság a szakértő felvilágosítás adása ellenére sem volt kiküszöbölhető. A Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pontja felsorolja azokat az eseteket, amikor a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos. A fentiek azt jelentik, hogy ugyanabban a szakkérdésben, a per ésszerű időn belül történő befejezése érdekében főszabályként egy szakértőt kell kirendelni; kizárólag azon az alapon, hogy a fél nem ért egyet a szakértő következtetéseivel, vagy az észrevételeire adott válaszaival, nincs lehetőség új szakértő kirendelésére, ezáltal több szakvélemény beszerzésére. A jelen perben kirendelt szakértő az alperes észrevételei alapján magyarázatát adta a vitatott megbetegedés értékelésének, a kiegészített szakvélemény kellően alapos volt: részletesen tartalmazta a felperes állapotára vonatkozó előzményi dokumentumokat, állapota értékelését. A szakértő a megállapításait az alperes észrevételeire reagálva magyarázta, álláspontját részletesen megindokolta, kiegészített szakvéleménye aggályosságára nem merült fel adat, így azt a bíróság elfogadta ítélezése alapjául. Mivel a társadalombiztosítási szervek a felperes egészségi állapotát a fentiektől eltérően állapították meg, a határozatokat a Kp. 89. § (1) bekezdés b) pontja alapján meg kellett semmisíteni; az elsőfokú hatóságnak az új döntés meghozatala során a komplex minősítést 49%-os mértékű egészségi állapot

figyelembevételével kell elvégeznie és az annak megfelelő típusú és összegű ellátást kell megállapítania.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását kérte a Pp. 315. § (1) bekezdése megsértésére hivatkozva.
- [10] Az alperes - az ügy előzményeinek és a jogerős ítélet indokainak részletes ismertetését követően - kifejtette, hogy a rehabilitációs hatóságok eljárása során a szakértői bizottságok által adott komplex minősítések olyan szakértői vélemények, amelyek irányadók a felperes egészségi állapotának mértékét illetően. E szakvélemények helytállósága, illetve az azokon alapuló határozatok akkor vitathatók a perben, ha a fél a megalapozatlanságukat tudja bizonyítani. A Pp. nem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy a közigazgatási eljárásban készült komplex minősítési vélemény nem tekinthető egyenrangúnak a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleménnyel. Ezért a közigazgatási eljárásban és a perben beszerzett szakvélemények közötti ellentmondás feloldásáról a bíróságnak további szakértői bizonyítás elrendelésével kellett volna gondoskodnia. Az alperes a szakvéleményre tett észrevételében részletesen megindokolta az új szakértő kirendelésére tett indítványát, amely összhangban van a Pp. 316. § (1) bekezdés c) pontjában előírt új feltételekkel. Az ítélet azért sérti a Pp. 315. § (1) bekezdését, mert a bíróság a határidőben előterjesztett és érdemben indokolt bizonyítási indítványát mellőzte, így a tényállást nem tárta fel teljes mértékben.
- [11] Az alperes - álláspontja alátámasztásaként és felülvizsgálati kérelme befogadásának indokaként - hivatkozott arra is, hogy a korábbi joggyakorlat szerint a bíróság új igazságügyi szakértő kirendelését egymásnak ellentmondó szakvélemények esetén szükségesnek tartotta, amellyel ellentétes, hogy a bíróságok az ítéleteiket - ahogyan a jelen ügyben is -, egyetlen igazságügyi szakértő véleményére alapítsák. Végül utalt arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében, így a jelen perben felhívott Mfv.III.11.120/2010/3. számú határozatában kimondta, hogy az ORSZI szakértői bizottságai és az igazságügyi orvosszakértő véleménye közötti olyan kérdésekben mutatkozó eltéréseket, amelyek megítélése különleges szakértelmet igényel, a bíróságnak a Pp. 182. § (3) bekezdése alkalmazásával, további szakértői bizonyítás elrendelésével kell tisztáznia.
- [12] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [14] A jogerős ítélet felülvizsgálata során a Kúriának arról kellett döntenie, hogy a közigazgatási és munkaügyi bíróság az eljárása

során megsértette-e a Pp. új szakértő kirendelését szabályozó 315. § (1) bekezdését.

- [15] Az irányadó tényállás szerint a felperes egészségi állapotának mértékét a másodfokú orvosi bizottság és a perben kirendelt igazságügyi szakértő azonos megbetegedések alapul vételével határozta meg. A másodfokú hatósági eljárásban és a perben szakvéleményt adó szakértők véleménye között az egyik megbetegedés részkárosító hatása mértékének (25% vagy 35%), ebből fakadóan az össz-szervezeti egészségkárosodás (43% vagy 51%) és az ebből kiszámított egészségi állapot (57% vagy 49%) mértékének meghatározásában volt különbség; ez az eltérés a felperest megillető ellátás összegére kihatással bír.
- [16] A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira való jogosultság szempontjából lényeges azon tények megállapításához, amelyek megítélése különleges szakértelmet igényel, a társadalombiztosítási szervek eljárásában ún. komplex minősítés keretében a Kormány által kijelölt szakértői szerv ad szakvéleményt [Mmtv. 15. §, 19. § a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet (Kr.) 1. § (1)-(2) bek.]. A minősítést - az Mmtv., a Kr. és a NEFMiR. alkalmazásával - a rehabilitációs hatóság orvos-, foglalkozási rehabilitációs és szociális szakértőkből álló bizottságai végzik; a bizottságoknak a rehabilitációs orvosszakértői, foglalkozási rehabilitációs szakértői, illetve országos szociálpolitikai szakértői névjegyzékbe bejegyzett szakértő tagjait és - kormányzati szolgálati jogviszonyban álló - elnökét a szakértői szerv vezetője jelöli ki [Mmtv. 27. §-27/A. §, Kr. 11-13/C. §]. Mivel a bizottságok tagjai a vizsgált ellátásokra való jogosultság vitatott feltételei megítéléséhez megfelelő szakértelemmel rendelkeznek, a társadalombiztosítási szerv alperes a perben - a tényállás szabad megállapításának elvéből [Pp. 263. § (1) bekezdés] fakadóan, törvény ez irányú tiltó rendelkezése hiányában - a tőlük beszerzett nyilatkozatokkal, véleményekkel alátámaszthatja a perben kirendelt igazságügyi orvos-, rehabilitációs foglalkozási, illetve szociális szakértő által elkészített szakvélemény aggályosságát. Ez azonban - az alperes álláspontjával szemben - nem jelenti azt, hogy a bíróság a perben kirendelt szakértők szakvéleményét vitató nyilatkozatok alapján köteles lenne új szakértő kirendelésére.
- [17] A Kúria a perben vitás kérdés kapcsán kiemeli, hogy a törvényhozó a Pp.-ben, ahogyan arra a közigazgatási és munkaügyi bíróság is utalt, új alapokra helyezte a szakértői bizonyítást; ennek szabályai - Kp. XIV. fejezetében foglalt eltérésekkel - a közigazgatási perben is irányadók [Kp. 78. § (1) bekezdés]. A Pp. szabályozásában a különleges szakértelmet igénylő kérdések megválaszolására, tények megállapítására magánszakértő, más eljárásban kirendelt szakértő és kirendelt szakértő alkalmazható. A perben szakértőként az igazságügyi szakértőkről szóló törvény [az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (Szaktv.)]

szerinti szakértőt vagy a Szaktv-ben meghatározott eseti szakértőt lehet alkalmazni [Pp. 300. § (2) bekezdés]. A Pp. alkalmazásában a Szaktv. szerinti szakértők és eseti szakértők minősülnek szakértőnek, így ezen szakértők véleménye minősül szakvéleménynek.

- [18] A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai tárgyában a közigazgatási hatósági eljárásban szakvéleményt adó bizottságok véleményei nem minősülnek a Pp. 306. § szerinti, más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményének, és - ahogyan arra a Kúria a Kfv.X.37.763/2019/6. számú határozatában rámutatott - a Kp. 80. § szerinti, megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő által adott szakvéleménynek sem.
- [19] A fentiek alapján a komplex minősítést végző bizottságok szakvéleményei a Pp. és a Kp. alkalmazásában, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai tárgyában hozott társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránti perben nem minősülnek szakvéleménynek. Az alperes ezzel összefüggésben megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a közigazgatási eljárásban és a perben beszerzett szakvélemények ellentmondásait a szakvélemények „egyenrangúsága” alapján új szakértő kirendelésével lehet csak kiküszöbölni.
- [20] A Pp. 315. § (1) bekezdése kimondja, hogy ha a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos és az aggályosság a szakértő által adott felvilágosítás ellenére sem volt kiküszöbölhető, a bíróság indítványra új szakértőt rendel ki. Amennyiben a kirendelt szakértőtől származó szakvélemény aggályai nem kerülnek felszámolásra, úgy a szakvélemény a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe [Pp. 316. § (3) bekezdés].
- [21] A jelen perben a bíróság által kirendelt szakértő járt el, amely szakértő szakvéleményének előterjesztését követően a fél indítványára további szakértői bizonyítás (felvilágosítás kérés, új szakértő alkalmazása) elrendelésének van helye akkor, ha a szakvélemény aggályos.
- [22] Azt, hogy a kirendelt szakértő szakvéleménye mikor tekinthető aggályosnak, ekként további szakértői bizonyítás indítványozására és elrendelésére alapot adónak, illetve végső soron, az aggályok felszámolásának hiányában a bíróság döntése meghozatala során mellőzendőnek, a törvényhozó a Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban szabályozta: ha hiányos, illetve nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit, ha homályos, ha önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétes, vagy ha egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség fér.
- [23] A kirendelt szakértő szakvéleményének beszerzését követően további szakértői bizonyítás elrendelését tehát a fél alappal akkor indítványozhatja, ha annak szükségességét a Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pontokban felsorolt valamely ok megjelölésével és az arra vonatkozó indokok előadásával megfelelően alátámasztja.
- [24] Abban a kérdésben, hogy a közigazgatási eljárásban szakvéleményt adó szakértőktől alperes által beszerzett nyilatkozatok ténylegesen alkalmasak-e arra, hogy a perben kirendelt szakértő szakvéleménye

megalapozottságát illetően aggályokat keltsenek, ekként van-e helye a fél indítványára további szakértői bizonyítás elrendelésének, általános jellegű iránymutatás nem adható, erről a bíróságnak a konkrét eset összes körülményei alapján, a perben rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetésével kell állást foglalnia. Kizárólag azon az alapon, hogy a rehabilitációs hatóság szakértői bizottságának orvosszakértő tagja valamely, szakértői mérlegelés eredményeként megállapítandó tény, körülmény megítélésében, így pl. - ahogyan a jelen esetben is - egy (vagy akár több) betegség részkárosító hatása mértékének meghatározásában a bíróság által kirendelt igazságügyi orvosszakértőtől eltérő álláspontot foglal el, általában nem lehet új szakértő kirendelését kezdeményezni.

- [25] A közigazgatási és munkaügyi bíróság a perben kirendelt szakértő szakvéleményének kiegészítését az alperes indítványára elrendelte, az ítéletben részletesen ismertette azokat az indokokat, amelyek alapján a kiegészített szakvéleményt aggálytalannak tekintette. Az alperes az új szakértő kirendelésére irányuló indítványában a Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pontja körébe tartozó okot nem jelölt meg, új szakértő kirendelését a Pp. 315. § (1) bekezdésére és a Legfelsőbb Bíróság Mfv.III.11.120/2010/3. számú ítélete szerinti gyakorlatára utalással a korábban előadottal azonos indok alapján kérte. A közigazgatási és munkaügyi bíróság a Pp. 315. § (1) bekezdése megsértése nélkül helyezkedett arra az álláspontra, hogy ezen indítvány alapján új szakértő kirendelésének nem volt helye; ennek megítélésekor - az alperes érvelésével ellentétben - a korábbi, eltérő jogszabályi környezetben, más anyagi, de főként eljárási szabályok [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény, az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézettről, valamint eljárásának részletes szabályairól szóló 213/2007. (VIII.7.) Korm. rendelet, stb.] alkalmazásával kialakított bírói gyakorlat érvényesülését nem lehet számon kérni. Az a tény pedig, hogy a vitás megbetegedés részkárosító hatása a közigazgatási eljárásban és a perben - szakértői mérlegeléssel - eltérő mértékben került meghatározásra, az alperes által egyebekben csupán a felülvizsgálati eljárásban megjelölt Pp. 316. § (1) bekezdés c) pontja szerinti ok fennállására, annak megállapítására, hogy a kirendelt szakértő véleménye a perbeli adatokkal való ellentét miatt aggályos, nem adott alapot.
- [26] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet - a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján - hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

- [27] A társadalombiztosítási perben kirendelt szakértő szakvéleményének beszerzését követően további szakértői bizonyítás elrendelését a

fél alappal akkor indítványozhatja, ha annak szükségességét a Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pontokban felsorolt valamely ok megjelölésével és az arra vonatkozó indokok előadásával megfelelően alátámasztja. A perben vitás megbetegedések részkárosító hatása mértékének a közigazgatási eljárásban és perben szakértői mérlegelés útján történt eltérő meghatározása önmagában nem jelenti, hogy a kirendelt szakértő véleménye a Pp. 316. § (1) bekezdés c) pontban megjelölt okból aggályos.

Záró rész

- [28] A felperes a felülvizsgálati eljárásban költségigényt nem érvényesített, ezért a Kúriának e tárgyban rendelkeznie nem kellett.
- [29] A Kúria a felülvizsgálati eljárás illetékéről az Mmtv. 14. § (2) bekezdése alapján döntött.
- [30] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 114. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.
- [31] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2019. december 2.

. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő